

Ärendenummer / Referens
Ju2024/02572

Vår referens
Emilia Wikström Melin

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

E-post
emilia.wikstrom-melin@seko.se

Telefon
072-553 17 41

Sekos yttrande gällande SOU 2024:80 – Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll

Seko har fått möjlighet att yttra sig kring förslagen i SOU 2024:80 - Vissa åtgärder för stärkt återvändandeverksamhet och utlänningskontroll.

Seko är ett fackförbund som har medlemmar inom många myndigheter så som Kriminalvården, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och CSN. Totalt sätt organiserar Seko nästan 15 000 personer inom det statliga området.

Seko kommer endast att yttra sig om förslagen som presenteras i utredningens kapitel 4 – ”Utökat informationsutbyte”. Seko avstår att yttra sig om övriga kapitel.

Sekos ställningstagande

Seko ställer sig bakom utredningens förslag om att undanta skola, hälso- och sjukvård samt socialtjänsten från informationsplikten.

Seko avstyrker utredningens förslag om att Kriminalvården, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skatteverket, Pensionsmyndigheten och Kronofogdemyndigheten ska omfattas av informationsplikten.

Sekos synpunkter om förslagen

Seko anser att rätten att få vistas i Sverige ska hanteras av de verkställande myndigheterna Migrationsverket, Polisen och Säkerhetspolisen. Det finns redan idag möjligheter för Polisen att begära ut uppgifter om enskilda utländska personer från flera av de i utredningen utpekade myndigheterna.

Seko motsätter sig att statsanställda som en del av sitt arbete, ska ha en lagstadgad skyldighet att ange människor. Seko menar att det finns en stor risk att det allmänna förtroendet för staten försämras, om en anmälningsplikt införs för de sex utpekade myndigheterna.

Seko saknar en tydlig konsekvensanalys av utredningens förslag. Det framgår till exempel inte hur förslagen kommer att påverka grundläggande fri- och rättigheter samt förtroendet för den svenska staten i stort. Vidare saknas en analys om hur förslagen kommer att påverka de utpekade myndigheternas arbete, tilliten till dessa och de anställdas arbetsmiljö. Seko uppfattar utredningens förslag som oproportionerliga, och enligt vår bedömning ineffektiva, om målet är att hitta fler personer som inte har rätt att vistas i Sverige.

Även så kallad sidoinformation, utan direkt koppling till ett ärende, ska av tjänstemän lämnas på deras eget initiativ enligt utredningen. Vad sidoinformation egentligen

Seko, Service- och kommunikationsfacket

Box 1105, 111 81 Stockholm
Besök: Hagagatan 2
Hemsida: www.seko.se

Telefon: 08-791 41 00
Telefax: 08-21 89 53
E-post: seko@seko.se

Organisationsnummer: 802004-5509
Plusgironummer: 58-8

innebär är också vagt formulerat i utredningen men det får antas att det omfattas all information som en tjänsteman kan iaktta, även om den inte har något med ett aktuellt ärende att göra. Seko vänder sig kraftigt emot detta.

Utredningen föreslår att anmälningssplikten ska omfatta utlänningar som kan antas sakna rätten att vistas i Sverige. Det innebär alltså att även utlänningar som har rätt att vistas i Sverige, träffas av förslagen. Seko menar att det kan leda till ett oproportionerligt intrång på den personliga integriteten för den enskilda. Formuleringen "när det finns anledning att anta" är dessutom vag och otydlig. Seko anser att förslaget öppnar upp för en godtycklig bedömning kring vilka personer som ska anmälas. Det finns en uppenbar risk att dessa godtyckliga bedömningar också kommer göras utifrån diskriminerade grunder så som rasprofilering, snarare än en konkret misstanke. Principer om likabehandling och saklighet i myndigheternas arbete hotas. Risker är att fler människor hamnar i ett skuggsamhälle utan förtroende för myndigheter och staten. Det riskerar också att få negativa konsekvenser för människors benägenhet för att till exempel uppsöka vård eller att skicka sina barn till skolan.

Som förslaget är utformat riskerar det att försvåra de utpekade myndigheternas samverkan med andra aktörer så som vård, skola och socialtjänst. Seko ser en uppenbar risk att de sex utpekade myndigheterna inte alltid kommer få tillgång till relevant information i rädsla för att de kommer behöva sprida den vidare. Ett konkret exempel är att när Kriminalvården ska börja ta emot barn och unga under 2026 kommer samverkan med socialtjänsten vara viktig. Seko känner en stor oro att det nu liggande förslaget avsevärt kommer att försvåra denna samverkan då Kriminalvården kommer behöva anmäla eventuell sidoinformation som kommer dom tillkänna.

Seko saknar en arbetsrättslig bedömning i utredningen om hur förslagen kommer att påverka de anställda inom de utpekade myndigheterna eller myndigheternas kärnuppdrag. Statsanställda riskerar att hamna i stora etiska dilemman och tolkningar kan skiljas inom en arbetsgrupp. Därtill ser Seko en stor risk för att enskilda tjänstemän ska utsättas för hot och eller våld. Redan idag finns det stora problem med hot och våld mot statsanställda i till exempel syfte att påverka beslut. Med den föreslagna anmälningssplikten ser Seko att risken för hot och våld kommer öka ytterligare.

Utredningen föreslår inga särskilda regler om påföljder för de som inte följer anmälningssplikten. De menar att eventuella disciplinpåföljder redan täcks av lagen om offentligt anställda (LOA). Seko ser dock risker att de nya bestämmelserna kommer att tillämpas i en framtida kontext utifrån utredningen om ett eventuellt utökat tjänstemannaansvar (Ju2024:2). Vad detta skulle leda till arbetsrättsligt är inte utrett.

Vänliga hälsningar

Seko, Service- och kommunikationsfacket

Gabriella Lavecchia
Förbundsordförande

Emilia Wikström Melin
Utredare